

Lobel Filipić, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, lobel.filipic@gmail.com

Marija Čubelić, 7. gimnazija, Zagreb, marija.cubelic55@gmail.com

Zlatna formula hrvatskoga jezika u Hrvatskome zvučnom atlasu

Zlatna formula hrvatskoga jezika ča-kaj-što predstavlja raznolikost hrvatske dijalektalne stvarnosti, odnosno strukturu hrvatskoga jezika koji se iz narječja dijeli na dijalekte, dijalekti na skupine govora, a skupine govora na mjesne govore. U općoj komunikaciji potiče se uvjerenje o različitosti mjesnih govora, o idiomima koji su značajno udaljeni pa se poneki primjeri te različitosti anegdotalno redovito ponavljaju. Za takvo stajalište uvelike ima opravdanja i te su tvrdnje istinite, a i potiču da se hrvatski jezik promatra kao skup svih idioma, koliko god oni različiti bili, ako im je zajedničko obilježje to što pripadaju hrvatskoj jezičnoj strukturi. Međutim, upravo zbog tog naglašavanja različitosti dijelom ostaju nezabilježene sličnosti koje i jesu opravdanje pripadnosti mjesnih govora istome višem idiomu, odnosno hrvatskomu jeziku. Ovaj se rad bavi proučavanjem leksičkih sličnosti u mjesnim govorima različitih narječja. Rad se bavi građom Hrvatskoga zvučnog atlasa u kojoj se na referentim točkama skupljala jezična baština. Ona je snimljena te predstavljena na nekoliko jezikoslovno utemeljenih razina koje su važne za proučavanje dijakronijskih i sinkronijskih stanja hrvatskoga jezika. Zvučni zapisi podijeljeni su po određenim dijalektološkim obilježjima; odraz pojedinih praslavenskih glasova, sudbina određenih glasova ovisno o mjestu u riječi, naglasni inventar, morfološka obilježja te riječi različite od njihovih istoznačnica u hrvatskome standardnom jeziku. Ovo potonje temelj je analize ovoga rada. Svrha je istraživanja dokazivanje leksičke sličnosti hrvatskih govora. Proučit će se koliko je sličnost česta, u kojim se govorima pojavljuje, jesu li to govori dodirnih područja ili prostorno udaljenih idioma. Na temelju tih rezultata moći će se istražiti moguće povijesne promjene koje su dovele do leksičke sličnosti govora, odnosno utjecaj migracija, dominantnosti određenoga narječja, povezanosti postojanja pisane literature koja je doprinijela širenju određenih leksema. Analiza će se temeljiti na bilježenju pojavnosti određenoga leksema u određenome govoru, odnosno za svaki će se leksem mjeriti u koliko je različitih mjesnih govora zabilježen dostupnih u Hrvatskome jezičnom atlasu.

Ključne riječi: zlatna formula hrvatskoga jezika, Hrvatski zvučni atlas, mjesni govor, leksik

Literatura

1. Brozović, D. *O tronarječnoj dimenziji hrvatske književnosti*. Croatiaca: časopis za hrvatski jezik, književnost i kulturu. Vol. 7 No. 7-8, 1976.
2. Katičić, R. *Zlatna formula hrvatskoga jezika: ča-kaj-što*. Kolo: časopis Matice hrvatske za književnost, umjetnost i kulturu. Zagreb. 2014.
3. Težak, S. *Ozaljski govor*. Hrvatski dijalektološki zbornik 5. Zagreb 1981.